

**Karolinska
Institutet**

Kursplan för

Basutbildning i psykoterapeutisk metod, 60 hp

Basic training in psychotherapeutic method, 60 credits

Denna kurs är nedlagd, för mer information se rubriken Övergångsbestämmelser i den sista versionen av kursplanen.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT10 , HT11 , HT14 , HT15 , HT17 , VT20

Kurskod	1QA067
Kursens benämning	Basutbildning i psykoterapeutisk metod
Hp	60 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykoterapi
Nivå	Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Programnämnd 8
Datum för fastställande	2010-05-21
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2016-05-12
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2015

Särskild behörighet

Utbildning i och praktisk erfarenhet av ett människovårdande yrke. I utbildningen ska ha ingått minst 150 undervisningstimmar i ämnen som psykologi, sociologi, pedagogik och/eller psykiatri, eller kompletterande högskolestudier i ett beteendevetenskapligt ämne eller i psykiatri omfattande 30 hp. Dessutom krävs Svenska B/Svenska 3 och Engelska A/Engelska 6 med lägst betyget godkänd/E.

Mål

Kunskap och förståelse

Efter genomgången kurs ska studenten, på en grundläggande nivå, kunna:

- beskriva områdets vetenskapliga grund
- redogöra teoretiskt för vad som karakteriserar kognitiv beteendeterapi respektive psykodynamisk psykoterapi samt skillnader och likheter mellan dessa
- beskriva och identifiera vanliga psykiatriska sjukdomstillstånd
- redogöra för kognitivt beteendeterapeutiska och psykodynamiska förklaringsmodeller för

- uppkomst och vidmakthållande av psykopatologi
- redogöra för grundläggande psykologi av betydelse för psykoterapi
- beskriva hur man på vetenskaplig grund kan utvärdera den egna arbetsinsatsen

Färdighet och förmåga

Efter genomgången kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna:

- göra en basal bedömning av patientens diagnos och lämplighet för psykoterapi
- etablera en konstruktiv arbetsrelation till patienten
- under handledning planera, genomföra och dokumentera behandlingsarbete på vetenskaplig grund
- visa förmåga att ta till sig handledarens återkoppling och följa handledarens anvisningar
- visa förmåga att strukturerat presentera relevant kliniskt material och problemställningar för handledare
- visa förmåga att formulera relevanta frågor och synpunkter beträffande psykoteraeutiska ärenden till övriga deltagare i en handledningsgrupp samt till andra kliniska befattningshavare inom vården
- söka information om olika terapeutiska teorier/metoder och dess aktuella evidens
- granska sitt psykoteraeutiska patientarbete utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet
- följa lokala riktlinjer och samarbeta med olika befattningshavare inom kliniska verksamheter

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- förhålla sig till betydelsen av juridiska och etiska aspekter i det egna patientarbetet
- under handledning identifiera de egna begränsningarna i terapeutrollen samt identifiera om en patient bör remitteras till kollega eller annan terapeutisk behandling
- identifiera och reflektera över sitt behov av kompetensutveckling
- förstå att handledaren bär det kliniska ansvaret för patienten och hur detta påverkar behandlingen

Innehåll

Kursen omfattar två års halvfartstudier med teori samt klinisk tillämpning om ett år vardera av kognitiv beteendeterapi samt psykodynamisk psykoterapi. Patientarbetet sker inom primärvården under fortlöpande handledning. Kursen innehåller totalt 14 moment:

Moment 1-4 ges under termin 1 och omfattar grundläggande psykologi, samtalsmetodik, kognitiv beteendeterapeutisk metod 1 samt kognitiv beteendeterapi under handledning.

Moment 5-7 ges under termin 2 och omfattar psykiatrisk diagnostik och psykologiska modeller av patologi, kognitiv beteendeterapeutisk metod 2 samt kognitiv beteendeterapi under handledning 2.

Moment 8-10 ges under termin 3 och omfattar psykodynamisk metod, forskning och klinisk utvärdering samt psykodynamisk psykoterapi under handledning.

Moment 11-14 ges under termin 4 och omfattar psykodynamisk metod 2, psykodynamisk psykoterapi under handledning 2, juridik och etik samt grundläggande psykologi.

Grundläggande psykologi 1, 2 hp Moment 1 ges på termin 1 och omfattar områdena minnes-, kognitions-, och inlärningspsykologi. **Samtalsmetodik, 2 hp** Moment 2 ges på termin 1 och omfattar teori och praktisk övning av samtalsmetodik baserad på informations- och kommunikationsteori samt en introduktion i Motiverande samtal. **Kognitiv beteendeterapeutisk metod 1, 6 hp** Moment 3 ges på termin 1 och omfattar grundläggande teori och begrepp inkluderande beteendeanalys och fallkonceptualisering samt behandlingsstrategier och interventioner vid ångestsyndrom och depressionstillstånd. Dessutom berörs inlärnings-/kognitiva och neuropsykologiska aspekter av betydelse för utveckling och vidmakthållande av psykopatologi. **Kognitiv beteendeterapi under**

handledning 1, 5 hp Moment 4 ges på termin 1 och innefattar psykoteraapeutiskt behandlingsarbete under handledning. Audioinspelning görs av sessionerna, skriftlig sessionsrapport och journalanteckning görs efter varje session. En beteendeanalys/fallkonceptualisering görs till varje patient som också utgör underlag för examination. I förekommande fall kan även en behandlingsrapport utgöra underlag för en examination. **Psykiatrisk diagnostik och psykologiska modeller av patologi, 3 hp** Moment 5 ges på termin 2 och omfattar förklaringsmodeller kring några av de vanligaste psykiatriska diagnoserna, med tonvikt på ångest och depression. Momentet innefattar även psykiatrisk diagnostik enligt DSM och andra vanliga diagnostiska instrument. **Kognitiv beteendeterapeutisk metod 2, 7 hp** Moment 6 ges på termin 2 och omfattar diagnosspecifika teorier och metoder för problemanalys och behandling. Momentet omfattar en fördjupning av behandling vid ångest och depression. Utöver detta ges en orientering om behandling av t ex beroendeproblematik, ätstörningar, beteendemedicin, relationsproblem och komplexa tillstånd. **Kognitiv beteendeterapi under handledning 2, 5 hp** Moment 7 ges under termin 2 och är en fortsättning från föregående termins handledningsmoment. Det innefattar såväl problemanalys som psykoteraapeutiskt behandlingsarbete under handledning. Audioinspelning görs av sessionerna, skriftliga sessionsrapporter och journalanteckningar görs efter varje session. En avslutande behandlingsrapport görs för varje patient som också utgör underlag för examination.

Forskning och klinisk utvärdering, 2.5 hp Moment 8 ges på termin 3 och omfattar en introduktion till evidensbegreppet, en genomgång av den allra senaste forskningen inom psykoterapeutområdet, samt en introduktion till metoder för kvalitetssäkring. En orientering om relevanta databaser och sökmetoder för att studenterna fortsättningsvis ska kunna hålla sig uppdaterade. **Psykodynamisk metod 1, 7.5 hp** Moment 9 ges på termin 3 och omfattar områdena grundläggande psykodynamisk teori, grundläggande psykodynamisk teknik, samt psykodynamisk utrednings- och samtalsmetodik. **Psykodynamisk psykoteraapi under handledning 1, 5 hp** Moment 10 ges på termin 3 och innefattar psykoteraapeutiskt behandlingsarbete under handledning. Audioinspelning görs av sessionerna, skriftliga sessionsrapporter och journalanteckningar görs efter varje session. I förekommande fall kan även en behandlingsrapport utgöra underlag för en examination. **Juridik och etik, 0.5 hp** Moment 11 ges på termin 4 och omfattar lagstiftning som reglerar psykoteraapeutisk verksamhet samt grundläggande etiska principer.

Grundläggande psykologi 2, 4 hp Moment 12 ges på termin 4 och omfattar områdena emotions- och utvecklingspsykologi. **Psykodynamisk metod 2, 5.5 hp** Moment 13 ges på termin 4 och är en fortsättning på föregående termins moment Psykodynamisk metod 1. Momentet omfattar områdena grundläggande psykodynamisk teori, grundläggande psykodynamisk teknik, samt psykodynamisk utrednings- och samtalsmetodik. **Psykodynamisk psykoteraapi under handledning 2, 5 hp** Moment 14 ges på termin 4 och är en fortsättning på föregående termins handledning. Momentet innefattar psykoteraapeutiskt behandlingsarbete under handledning. Audioinspelning görs av sessionerna, skriftliga sessionsrapporter och journalanteckningar görs efter varje session. En avslutande behandlingsrapport görs på varje patient som också utgör underlag för examination.

Arbetsformer

Den teoretiska undervisningen sker genom föreläsningar, seminarier, verkstäder och gruppövningar. Verksamhetsförlagd utbildning sker på vårdcentral. Handledningen på de kliniska momenten sker i grupper om högst 4 studenter i varje grupp. Denna omfattar minst 120 timmar i respektive psykoteraapeutisk metod. Undervisning i studiegrupper, handledning och verkstäder är obligatorisk. Vid mer än 20 % frånvaro från handledning respektive verkstäder per termin bedömer kursansvarig om möjlighet till ersättningsuppgift finns för att nå godkändnivå. Om så inte är fallet innebär det att studenten får betyget underkänd och inte kan ta igen detta förrän nästa gång kursen ges.

Examination

Momentet Grundläggande psykologi (1) examineras genom skriftligt hemexamination under termin 1, Grundläggande psykologi (2) examineras muntligt under termin 4, Psykiatrisk diagnostik och psykologiska modeller av psykopatologi (5) examineras genom webbexamination på termin 2, Forskning och klinisk utvärdering (8), examineras i form av en webbexamination under termin 3,

Samtalsmetodik (2) examineras genom webbexamination under termin 1, Juridik och etik (11) examineras genom webbexamination under termin 4.

Momenten inom Kognitiv beteendeterapeutisk metod (3, 6) examineras under termin 1 och 2, medan momenten inom Psykodynamisk metod (9, 13) examineras under termin 3 och 4. Momenten examineras genom skriftliga hemexaminationer samt webbexaminationer.

Momenten Kognitiv beteendeterapi under handledning (4, 7) och Psykodynamisk terapi under handledning (10, 14) examineras genom kontinuerlig bedömning av studentens kompetens via skriftliga rapporter, inspelade psykoterapisessioner samt aktivitetsnivå under handledningen. Rapporter och inspelningar läggs upp på en säker server före varje handledningstillfälle. För att uppnå kursmålen brukar studenten i normalfallet behöva genomföra två behandlingar inom respektive psykoterapiform. I de fall det inte går att uppnå två behandlingar bestämmer kursansvarig i samråd med handledaren om ersättningsuppgift. Studenten måste även ha fullgjort kraven på journalföring under varje termin för att vara godkänd på respektive moment. Studenten skall under inledningen av behandlingen i KBT utföra en beteendeanalys/fallkonceptualisering och av behandlingen i PDT en fallbeskrivning på varje patient. Efter avslutad behandling skall studenten skriva en behandlingsrapport enligt anvisningar på varje patient. Utöver detta ska studenten före varje handledningssession lämna sessionsrapport och ljudinspelning till handledaren och de övriga kursdeltagarna i gruppen samt aktivt bidra till de övrigas arbete i handledningssessionerna.

Rättning av självständiga arbeten innebär att studenterna i ett första steg kan erhålla betyget Godkänd, Komplettering eller Underkänd. Erhålls komplettering skall studenten inkomma med denna inom angiven tid. Därefter sätts betyget Godkänd eller Underkänd. För att självständiga skriftliga arbeten ska vara aktuella för bedömning måste de ha inkommit före angiven inlämningstid, vilken anges i examinationsinstruktionerna. Föreläsningar är inte obligatoriska men innehållet kan ligga till grund för examination.

Begränsning av antal prov- eller praktiktillfällen

Student som inte har deltagit i del av moment kan av aktuell lärare anvisas en extrauppgift för att kompensera för frånvaron. Student som missar eller underkänns på tentamen på ett teoretiskt moment har rätt att genomgå förnyad tentamen högst sex gånger. Student som underkänns på de kliniska momenten 4, 7, 10 och 14 kan examineras på dessa moment högst en ytterligare gång.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller motsvarande om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras. Det innebär att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs.

Övergångsbestämmelser

Examination kommer att tillhandahållas under ett år efter en eventuell nedläggning av kursen alternativt vid ny kursplan.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering kommer att genomföras enligt de riktlinjer som är fastställda av Styrelsen för utbildning.

Undervisningsspråk: svenska

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen. Följande kurs är helt överlappande: 9QA067 Basutbildning i psykoterapi, 60 hp (gällande från HT 2016).

Notera att denna version av kursplanen gäller endast för studenter som har påbörjat kursen i sin helhet

tidigast HT 2016 och inte för studenter som är antagna till kursen tidigare och har pågående studier.

Litteratur och övriga läromedel

Grundläggande psykologi

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Hwang, Car Philip; Lundberg, Ingvar; Smedler, Ann-Charlotte

Grunderna i vår tids psykologi

Thornéus, Per

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2012 - 348 s.

ISBN:978-91-27-13167-5 LIBRIS-ID:13415641

[Sök i biblioteket](#)

Psykiatrisk diagnostik och psykologiska modeller av patologi

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Allgulander, Christer

Introduktion till klinisk psykiatri

2. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2008 - 318 s.

ISBN:978-91-44-04936-6 LIBRIS-ID:10674788

[Sök i biblioteket](#)

MINI-D 5 : diagnostiska kriterier enligt DSM-5

Pilgrim Press, 2014 - 410 s.

ISBN:9789198997916 LIBRIS-ID:17238133

[Sök i biblioteket](#)

Samtalsmetodik

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Rollnick, Stephen; Miller, William R.; Butler, Christopher C.

Motiverande samtal i hälso- och sjukvård : att hjälpa människor att ändra beteende

Lund : Studentlitteratur, 2009 - 273 s.

ISBN:978-91-44-05262-5 LIBRIS-ID:11584447

[Sök i biblioteket](#)

Kognitiv beteendeterapeutisk metod

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Ramnerö, Jonas; Törneke, Niklas

Beteendets ABC : en introduktion till behavioristisk psykoterapi

2., [rev.] uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2013 - 232 s.

ISBN:978-91-44-07959-2 LIBRIS-ID:13909031

[Sök i biblioteket](#)

Linton, Steven James; Bergbom, Sofia; Landström Flink, Ida

Beteendeanalys steg för steg : grunden till en effektiv KBT-behandling

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2013 - 216 s.

ISBN:9789127132146 (inb.) LIBRIS-ID:13913153

[Sök i biblioteket](#)

Westbrook, David; Kennerley, Helen.; Kirk, Joan.

An introduction to cognitive behaviour therapy : skills and applications

2. ed. : London : SAGE, 2011 - 435 p.

ISBN:978-1-84860-686-9 (inb.) LIBRIS-ID:12159800

[Sök i biblioteket](#)

Rekommenderad litteratur

KBT inom psykiatri

Öst, Lars-Göran

2. rev. & utökade utgåvan : Stockholm : Natur & Kultur, 2013 - 424 s.

ISBN:9789127135604 (inb.) LIBRIS-ID:14291372

[Sök i biblioteket](#)

Beck, Judith S.

Cognitive behavior therapy : basics and beyond

2nd ed. : New York : Guilford, 2011. - 391 s.

ISBN:1-60918-504-8 133.95 LIBRIS-ID:12291483

[Sök i biblioteket](#)

Kognitiv beteendeterapi under handledning

Ytterligare litteratur i form av ev. manualer och/eller artiklar tillkommer i samråd med handledaren.

Obligatorisk litteratur

Oxford guide to behavioural experiments in cognitive therapy

Bennett-Levy, James

Oxford : Oxford University Press, 2004 - xxi, 461 s.

ISBN:0-19-852916-3 (hft.) LIBRIS-ID:9373318

[Sök i biblioteket](#)

Linton, Steven James; Flink, Ida

12 verktyg i KBT : från teori till färdighet

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2011 - 390 s.

ISBN:978-91-27-12112-6 (inb.) LIBRIS-ID:11789339

[Sök i biblioteket](#)

Etik och juridik

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter

Sverne Arvill, Ebba; Hjelm, Åke; Johnsson, Lars-Åke; Sääf, Christina

6. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2015 - 361 s.

ISBN:9789144103587 LIBRIS-ID:17978461

[Sök i biblioteket](#)

Forskningsmetodik

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Research methods in clinical psychology : an introduction for students and practitioners

Barker, Chris; Pistrang, Nancy; Elliott, Robert; Barker, Chris

2nd ed. : New York : J. Wiley, 2002 - 284 s.

ISBN:0-471-49087-3 (hbk) LIBRIS-ID:8648141

[Sök i biblioteket](#)

Psykodynamisk metod

Artiklar och ytterligare litteratur tillkommer utifrån föreläsares anvisningar

Obligatorisk litteratur

Fonagy, Peter; Target, Mary.

Psychoanalytic theories : perspectives from developmental psychopathology

London : Whurr, 2003. - xv, 402 p.

ISBN:1-86156-239-X (pbk.) LIBRIS-ID:8922680

[Sök i biblioteket](#)

Summers, R. F.; Barber, J. P.

Psychodynamic psychotherapy : A guide to evidence-based practice

2009 - 356 s.

ISBN:978-1-60623-443-3

[Sök i biblioteket](#)

Book, Howard E.

How to practice brief psychodynamic psychotherapy : the core conflictual relationship theme method

Washington, DC : American Psychological Association, cop. 1998 - xx, 181 p.

ISBN:1-55798-465-4 (alk. paper) ; LIBRIS-ID:6327863

[Sök i biblioteket](#)

McWilliams, Nancy

Psychoanalytic diagnosis : understanding personality structure in the clinical process

2. ed. : New York : Guilford, cop. 2011 - xxi, 426 s.

ISBN:1609184947 LIBRIS-ID:12293956

[Sök i biblioteket](#)

Psykodynamisk psykoterapi under handledning

Ytterligare litteratur i form av ev. manualer och/eller artiklar tillkommer i samråd med handledaren.

Obligatorisk litteratur

Bender, Suzanne L.; Messner, Edward.

Becoming a therapist : what do I say, and why?

New York : The Guilford Press, 2003 - 332 s.

ISBN:1-57230-804-4 (hardback) LIBRIS-ID:8577953

[Sök i biblioteket](#)